

73 הרוגים בתאונות

עמ' 4

עבודה

מועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדבר

ZO HADEREKH

زوهديرخ

גיליון 47 / 3 בדצמבר 2025

אין חנינה

על השמדה

צילום: יענקו זינדל / פלאש 90

שנתיים של חקיקה גזענית

מכתבים למערכת

אבא שלי כמעט נרצח

לפני שבועיים אבא שלי כמעט נרצח. קבוצת מתנחלים קיצוניים תקפה אותו ואת המוסקות והמוסקים הפלסטיניים שאיתם עבד באכנים, באלות, במכות. הוא הגיע לשם כמו שהוא עושה כבר שנים: ללא נשק, רק עם מצלמה, עם מחויבות אנושית פשוטה להגן על בני אדם.

הפעם הם לא הצליחו להשתיק את זה. בתגובה למתקפה זו ראינו משהו כמעט חסר תקדים: נבחרי ציבור מכל קצות האופוזיציה הגיעו, שוחחו, גיבו. התקשורת סיקרה בהרחבה ומאות אנשים הגיעו למסיק המחאה. בתגובה, גורמים במערכת הצבאית וברשויות המדינה - האחראיות להגן על מי שחי בשטח הכבוש: ראש הממשלה, הרמטכ"ל וראש השב"כ נאלצו להתייחס ולגנות.

כן, הפעם הם לא יכלו להתעלם. אבל בואו לא נהיה נאיביים: התייחסות פומבית זו לא מספיקה, כי האלימות לא תיעצר רק בהצהרות. היא אינה "אירוע נקודתי" ולא "קומץ נערים בסיכון". היא חלק משיטה פוליטית ברורה, שנועדה לגרש קהילות פלסטיניות כדי לספח את האדמה. כל עוד הממשלה הנוכחית נותנת לזה גיבוי - המתקפות ימשכו.

ואף על פי כן, קרה כאן משהו שמעורר תקווה: הבנו שיש לנו כוח ציבורי. כוח שמצליח לפרוץ את האדישות. כוח שמאלץ פוליטיקאים להסתכל למציאות בעיניים. כוח שמסוגל להיות משקל נגד אמיתי לאלימות. בימים שאחרי התקיפה קיבלנו זרם אדיר של ביטויי סולידריות: מחברים פלסטינים מהכפרים שאבא מגן עליהם בנוכחותו; מפעילים יהודים ושוחרי זכויות אדם מרחבי הארץ; ממאות אנשים שפשוט סירבו להשלים עם האלימות. זאת ישראל שאפשר וצריך לבנות - ישראל שלא מקבלת טרור יהודי כמוכן מאליו.

אני מרגישה שבימים האחרונים מחלחלת ההבנה שאנחנו גולשים למציאות פשיסטית הפוגעת ועוד תפגע בכולנו. נעשה יותר ויותר ברור החוט המקשר בין הטרור היהודי בגדה לבין מקרי הרדיפה, ההשתקה, המעצרים והאלימות הפוליטית בתוך ישראל. הכיבוש והמציאות המדממת שכפה עלינו הם הסיבה והדלק של ההפיכה ושל התהליכים הפשיסטים האלה. ברגע מסוכן זה חייב להתייצב מחנה מאורגן ונחוש ולהיאבק בכל החזיתות. ולבנות כוח שגם ינצח ויוביל לשינוי אמיתי. אל למחנה הזה לחתור לברית של אחדות מזויפת עם שורפי הכפרים ושולחיהם. הוא חייב להציע דרך אחרת. אסור לו להתחנף ולהתפתל. ויש לו רוב בציבור להוביל דרך אחרת. הרוב הזה מורכב מיהודים וערבים.

מנסים להגיד לנו שאין לגיטימציה לערבים כחלק מרוב פוליטי. זאת תמיד הייתה השיטה. אסור לנו לתת להם לקבוע את גבולות הלגיטימיות ולשרטט את המגרש כך שהם תמיד ינצחו. אני מאמינה, יותר מתמיד, שיש רוב בציבור הרוצה דרך אחרת - יהודים וערבים יחד.

אלה ידעיה, מנהלת תוכנית תשתיות

דמוקרטיה בקרן החדשה לישראל

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

רשימות יהודים כמו בימים ההם

"אוניברסיטת פנסילבניה ניצבת במרכז מחלוקת מול הממשל הפדרלי, לאחר שסירבה למסור לממשל טראמפ רשימת שמות ופרטי קשר של עובדים המזוהים כיהודים. הבקשה הועברה במסגרת חקירה שמנהלת רשות שוויון הזדמנויות בעבודה על אירועי אנטישמיות בקמפוס, אך האוניברסיטה טענה כי אין באפשרותה לאסוף נתונים על בסיס דת וכי הדרישה חורגת מסמכות. הסערה הובילה להתארגנות פנימית בקמפוס: מאות סטודנטים, מרצים ועובדים חתמו על עצומה התומכת בהחלטת האוניברסיטה שלא למסור את המידע. גם ארגוני הסטודנטים היהודיים בקמפוס הביעו דאגה עמוקה מהדרישה הפדרלית, וטענו כי איסוף כזה 'נושא הדים היסטוריים מטרידים' ואינו נחוץ למאבק באנטישמיות."

"ישראל היום", 22.11

טראמפ השתכנע ושינה עמדתו

"שווייץ נכנסה בחודשים האחרונים לסחרור לאחר שנשיא ארה"ב דונלד טראמפ הטיל מכס כבד של 39% על מוצרי הייצוא של המדינה בעקבות עימות טלפוני עם הנשיאה קארין קרל סוטר. הבורסה צנחה והחשש מפגיעה רחבה במשק הורגש ברחבי המדינה. כאשר נפתחה מחדש דלת הבית הלבן החליטו ראשי התעשיינים של שווייץ לשנות כיוון. שישה מנכ"לים של החברות הגדולות במדינה ובהם מנכ"ל 'רולקס', ז'אן פרדריק דופור, המריאו לווינגטון. הם לא הכינו הרצאות או ניירות עמדה, הם הגיעו עם שתי מתנות אישיות לנשיא: שעון רולקס נדיר מזהב ומטיל זהב במשקל קילוגרם. עשרה ימים לאחר הפגישה הודיע הממשל על הפחתת המכס ל-15%, צעד שנחשב בשווייץ כהצלת המשק מפגיעה שעלולה הייתה לעלות מיליארדים רבים."

פרנסיס וירץ, "הומניטה", 18.11

ארצות הברית הסוציאליסטית

"הבחירה הגוברת במועמדים פופוליסטיים, התמיכה ברעיונות סוציאליסטיים והעמדה הציבורית כלפי עסקים גדולים משקפים מפנה עמוק בחברה האמריקאית. אינפלציה עיקשת, שוק עבודה נחלש והצורך בהורדת ריבית יוצרים סביבה שתעמיק את הפערים הכלכליים. עוד מסתבר כי הרבה יותר אמריקאים מחזיקים בדעות הנחשבות סוציאליסטיות. כך למשל כמעט 75% מהאמריקאים בעד אופציה של ביטוח רפואי ציבורי, וכ-67% תומכים בהורדת הגיל לזכויות לביטוח בריאות ממשלתי (מדיקר) שהיום זמין רק מגיל 65. נכון ל-2025, בקושי למחצית מהאמריקאים (54%) יש דעה חיובית על קפיטליזם. וכשמדובר בצעירים המזהים עצמם כתומכי המפלגה הדמוקרטית המספר צונח ל-31% בלבד."

חן שטיינהרט, "גלובס", 23.11

הריסת בתים בידי כוחות הכיבוש במחנה פליטים ג'נין, מרס 2025 (צילום: אנאדולו)

דו"ח חמור של משמר זכויות אדם על ג'נין וסביבותיה הגירוש הגדול בגדה המערבית מאז 1967

מיוחד שפרסם בשבוע שעבר "משמר זכויות אדם", נמתחה ביקורת קשה על הנעשה ועל אחריות ישראל לפשעי מלחמה. עשרות התושבים שדיברו עם תחקירני הארגון תיארו את ההשפלה והפחד שהיו כרוכים בהוצאתם בכוח מבתיהם, כשהם אינם יכולים לאסוף את חפציהם ואינם יודעים אם או מתי יורשו לחזור. במקרה אחד, חיילים במחנה הפליטים טול-כרם מנעו מאדם לגשת לכיסא הגלגלים החשמלי שלו. כמה תושבים אמרו שבדקות המעטות שניתנו לאנשים כדי לצאת מבתיהם עלה בידיהם לקחת רק את חפצים שהיו עימם או את הבגדים שעל גופם.

הצבא גם לא סיפק לתושבי המחנות הנחיות ברורות ועקביות כיצד להתפנות בבטחה. במחנה הפליטים ג'נין, הנחיות שנמסרו מפי החיילים או באמצעות רחפנים הורו לתושבים לעזוב דרך נקודה אחת – מעגל התנועה אל-עוודה שבקרבת מקום שבו הציב הצבא מחסום זמני.

במחנות טול-כרם ונור שמש לא ניתן מידע על מסלולים המיועדים ליציאה; במקום זאת קיבלו תושבים הוראות שונות, בהתאם למיקומם בתוך המחנות. תושבים תיארו מנוסה תחת השגחת חיילים חמושים מכף רגל ועד ראש, בעוד רחפנים טסים מעליהם וככל הנראה עוקבים אחר תנועותיהם; בעת מנוסתם היו התושבים עדים להרס הנרחב של בתיהם.

על פי הארגון, ביצעו החיילים עקירה בכפייה, תוך הפרה של דיני הכיבוש על פי המשפט ההומניטרי הבינלאומי ו"הפרה זו עולה כדי פשע מלחמה". עוד מצא הארגון שכוחות הכיבוש ביצעו "העברה בכפייה של אוכלוסייה ומעשים לא-אנושיים אחרים כחלק מתקיפה נרחבת או שיטתית נגד אוכלוסייה אזרחית – מעשים שהם בגדר פשעים נגד האנושות על פי חוקת רומא של בית הדין הפלילי הבינלאומי. מעשיה של ישראל גם הפרו את משפט זכויות האדם הבינלאומי, שעודנו בתוקף בגדה המערבית", הדגישו בדו"ח שפרסם מטה הארגון שבניו יורק.

שמואל אורניץ

תיעוד הרצח בדם קר של מונסטר באללה מחמוד קאסם עבדאללה (26) ויוסף עלי יוסף עסאעסה (37) בידי שוטרי משמר הגבול שודר במהדורות החדשות ברחבי העולם. בסרטון נראים השניים יוצאים מבית בשכונת ג'בל אבו דהיא בג'נין כשידיהם מורמות באוויר. לאחר שהשוטרים השתלטו על השניים, הם הורו להם לשכב על האדמה בכניסה למבנה, ואז ירו בהם למוות מטווח קצר.

השר לביטחון לאומי איתמר בן גביר, המקדם עונש מוות לאסירים הפלסטינים, אמר בתגובה לרצח כי הוא "מעניק גיבוי מלא ללוחמי מג"ב ולוחמי צה"ל שירו לעבר מחבלים מבוקשים שיצאו ממבנה בג'נין. הלוחמים פעלו בדיוק כפי שמצופה מהם – מחבלים צריכים למוות". במילים אחרות, זו רוח המפקד. אך מעבר למציאות המחרידה של הוצאות להורג ללא משפט (ובטרם חוקק החוק...), התיעוד שעשרות מיליונים ראו על המסכים חשף את מעללי כוחות הכיבוש בצפון הגדה בעקבות המבצעים הצבאיים הבלתי פוסקים וגירוש התושבים.

מגרשים תושבים והורסים את בתיהם

הכל החל ב-21 בינואר השנה, יומיים בלבד לאחר שהוכרז על הפסקת אש זמנית בין ישראל לארגונים הפלסטינים החמושים ברצועת עזה. אז פתח הצבא ב"מבצע חומת ברזל", מבצע נרחב בגדה המערבית שבו השתתפו גם שב"כ ומשמר הגבול. בכירים ישראליים טענו שהמבצע כוון נגד חמושים במחנות פליטים בצפון הגדה המערבית, במחוזות ג'נין וטול-כרם.

המבצע רוקן את מחנות הפליטים בג'נין, בטול-כרם ובנור שמש כמעט מכל תושביהם. הארגון הבינלאומי "משמר זכויות האדם" התריע כי המבצע הוביל לעקירה הגדולה ביותר של פלסטינים בגדה המערבית מאז מלחמת 1967. אחד-עשר חודשים לאחר המבצע המחנות עדיין ריקים ו-32 אלף תושביהם טרם שבו לבתיהם. בהמשך הריסו כוחות הכיבוש לפחות 850 בתים ומבנים אחרים בשלושת המחנות. בדוח

קוצצו 30 תקנים של פקחי בטיחות

בשטחים הפלסטיניים הכבושים. על פי הקבוצה למאבק בתאונות בניין ותעשייה, מתחילת השנה שלושה עובדים נהרגו וחמישה נפצעו באורח קשה כתוצאה מהתחשמלות. "מנהל הבטיחות התעסוקתית אינו מפקח על בטיחות העובדים בהתנחלויות שבגדה המערבית והלכה למעשה חייהם ובריאותם מופקרים", נמסר.

60 שנה ל"זו הדרך"

הגיליון המיוחד לרגל

20 שנה ל"זו הדרך"

במערכת "זו הדרך" נמשכות ההכנות לאירוע לציון 60 שנה להופעתו כשבועון שיתקיים בשעות הערב של יום שישי, 19

בדצמבר, בתיאטרון אלסראיא ביפו (טיילת מפרץ שלמה 10). במהלך האירוע יושק גיליון מיוחד לציון 60 שנה, הדומה במבנהו לגיליון שפורסם לציון 50 שנה. אירוע ההשקה והדיונים בתיאטרון הם הפתיחה של כנס מרקס 2025 שיתקיים למחרת, שבת, במשך כל היום באולם הגדה השמאלית בתל-אביב (אחד העם 70).

גם באוקטובר 1985 ולציון 20 שנה לשבועון, פורסם גיליון מיוחד. בשער הופיע איור של הרולד רובין (1932-2020), שהיה אדריכל, צייר ונגן ג'ז וירטואוזי. רובין, יליד דרום אפריקה ולוחם באפרטהייד בארצו, הועמד לדין בגלל תערוכת ציורים נגד האפרטהייד והגיע לישראל. במשך שנים ועד לגיל מתקדם מאוד הופיע עם להקתו מדי חודש במועדון הגדה השמאלית. האמן הוותיק דוד ריב אייר את השער האחורי בגיליון המיוחד ב-1985. ספוילר: גם השער של גיליון 60 שנה יהיה פרי עמלו של ריב.

עם 41 היהודים והערבים שתרמו לגיליון של 1985 נמנו (לפי סדר הופעתם): תמר גוז'נסקי, מרים אלגזי, המשורר מרדכי אבי-שואל, המשורר וראש עיריית נצרת תאופיק זיאד, ח'כ צ'רלי ביטון, המשורר ארז ביטון, יו"ר ועד עובדי נמל אשדוד יהושע פרץ, פעיל האיגוד המקצועי ג'מאל מוסא, המנהיג הקומוניסטי הפלסטיני חנא עמירה, פרופ' ישראל שחק, הפסל והצייר גרשון קניספל, המחזאי יהושע סובול, הסופר אמיל חביבי, המשוררת סיהאם דאוד, העיתונאי מאיר שניצר, המשורר נאסף סלים. כאמור, זו רשימה חלקית בלבד. גוז'נסקי, עורכת "זו הדרך", התראיינה במקומון "העיר" עם צאת הגיליון המיוחד שן 1985. העיתונאית דליה קרפל (שנפטרה בספטמבר האחרון) תיארה כך את המערכת שפעלה אז ברחוב מזא"ה 61 בתל-אביב, "באי הקטן והמסוגר ברחוב מזא"ה אין היררכיה, כולם שווים. לכולם אותה משכורת יסוד. מבדילה ביניהם רק תוספת ותק. הרבה חדרים קטנים ומסדרונות פתלתלים. ריהוט פשוט, פונקציונאלי. אפרוריות מזרח-אירופית בנוסח משרדי הממשלה בשנות ה-50".

בשיחה עם קרפל סיפרה גוז'נסקי: "בתנאים הקיימים אנחנו עושים מה שאנחנו יכולים. זה עניין של תקציב והתקציב שלנו מסכן. אין לנו אפשרות לפזר עשרות כתבים במקומות שונים". מאז חלפו 40 שנה ול"זו הדרך", לבד מהשבועון, נוכחות בולטת באינטרנט, בפייסבוק, בטלגרם, באינסטגרם, בוואטסאפ ובטוויטר (סליחה, X). והתקציב? עדיין מסכן.

ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש) ניהלה השבוע דיון בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת בנושא הבטיחות בענף הבנייה. בפתח הדיון אמרה: "זה תחום כואב שאני מלווה כבר שנים: חוסר אכיפה, היעדר פיקוח אמיתי והטלת האחריות על העובדים במקום על המעסיקים. משרד האוצר שוב נותן תשובות מעורפלות ומבולבלות, בלי יעדים, בלי לוחות זמנים וכלי מחויבות אמיתית להצלת חיים".

משרד העבודה, אמרה, "מתחמק מבניית תשתית פיקוח רצינית ואף מקצץ בתקציבי האכיפה בשטח. 30 תקני פיקוח כבר קוצצו מאז 2022. אפשר וצריך להציל חיים, אבל זה לא יקרה כל עוד הממשלה ממשיכה לגרור רגליים מול אחד מענפי המשק הקטלניים ביותר".

רן כהן, סגן ראש מנהל הבטיחות במשרד העבודה, אישר את דברי תומא-סלימאן והוסיף כי כיום פועלים רק 85 מפקחי בטיחות. לדבריו, במינהל בוצע קיצוץ תקציבי משמעותי למרות העלייה במספר העובדים הזרים: "לפי חוק מגיעים לנו 30 מיליון שקלים, ואנחנו כבר כמה שנים עם 7 מיליון שקלים בלבד. אנחנו מעלים את זה, ואני לא יודע למה משהו שנמצא בחוק לא מגיע". עוד אמר כהן: "העובדים הזרים זה מגה אירוע. אם לפני המלחמה היו כ-30 תאגידים פרטיים, היום ישנם מאות – עלייה של 450% במספרם. בשנתיים האחרונות אושר ארבע החלטות ממשלה להבאת עובדים זרים והוקצה לעניין כמיליארד וחצי שקלים וכ-150 תקני כוח אדם – אבל מתוכם אף לא שקל אחד או תקן אחד לחיזוק תחום הבטיחות. אין תקציב לתפעול הנדרש. זה לא אמור להיות ככה".

כהן הוסיף כי משרדי הממשלה עובדים כבר כשנה וחצי על תקנות הכוללות כללים להכשרות הבטיחות לעובדים הזרים, וכי התקנות כבר נמצאות אצל משרד המשפטים. נציגת משרד המשפטים דיווחה שהעבודה על התקנות "נמצאת בישורת האחרונה ותוכל להסתיים בתוך כחודש-חודשיים".

73 הרוגים מתחילת השנה

"אנחנו חודש לפני תום השנה וכבר עקפנו את מספר ההרוגים בתאונות עבודה לעומת שנה שעברה", התריעה בדיון דיאנה בארון, מנהלת מדיניות ציבורית בעמותת קו לעובד. על פי נתוני קו לעובד, מאז תחילת השנה נהרגו 73 עובדים, ומהם יותר מ-40 בענף הבנייה – לעומת 72 הרוגים בשנה שעברה, בהם 35 בענף הבנייה. מנהלת הקבוצה למאבק בתאונות בניין ותעשייה, ד"ר הדס תגרי, הוסיפה כי מספר הפצועים קשה עלה השנה בעשרות אחוזים לעומת שנים קודמות – וכי הדבר צפוי להשפיע ככל הנראה גם על מספר ההרוגים עד סוף השנה.

תגרי הדגישה שהמדיניות מאז תחילת המלחמה השתנתה, וכיום כמעט שלא ניתנים היתרי העסקה בבנייה לעובדים פלסטיניים. למרות הירידה בשיעור העובדים הפלסטיניים בקרב העובדים בענף – חלקם בקרב ההרוגים בענף הבניין לא ירד באופן משמעותי. משמעות הדבר, לדבריה, היא שעובדים רבים נכנסים מהרשות הפלסטינית ומועסקים בתנאים מופקרים. "אני מלווה את הנושא של תאונות עבודה זמן רב ולצד מהלכים רבים שעומדים על הפרק מתעכבים עוד ועוד, ומי שמשלם את המחיר הם העובדים. האסונות האזרחיים גובים עוד ועוד חיי אדם ולכן חייבים לשים אסונות אלה בראש סדר העדיפויות".

השבוע (1.12) נהרג עובד (61) לאחר שהתחשמל במהלך עבודות שיפוצים בבית ברחוב האורן בהתנחלות עץ אפרים

שנתיים של חקיקה גזענית

לשר הפנים סמכות לגרש פלסטינים, אזרחים ותושבים, על בסיס קשר משפחתי למי שנחשד במעורבות בטרור. החוק מאפשר התבססות על תשתית ראייתית רופפת: די בכך שהמדינה טוען כי על בן המשפחה "היה לדעת" על הכוונה לבצע פיגוע או כי הביע אהדה ברשת כדי שיהיה מגורש. מרכז עדאלה מזהיר שהחוק "יוצר מדיניות סטוטורית של ענישה קולקטיבית", וכי האמצעי, הגירוש, הוא למעשה המטרה עצמה, ולא אמצעי לשמירה על הביטחון.

בין השאר מצוין בדו"ח סיפורה של סטודנטית למשפטים בת 22 מירושלים שקיבלה צו גירוש על סמך פרסומים ברשת, ועל כך שנעצרה עם אמה משום שענדה שרשרת עם דמותו של לוחם פלסטיני שנהרג. המדינה עצמה בחרה שלא להעמידה לדין פלילי, אך השתמשה בעובדות אלה כעילה לגרשה. המקרה ממחיש כיצד החוק משמש כלי ענישה פוליטי שהופך את עצם הזהות הפלסטינית לסיכון בעיני המדינה.

בנוסף, הדו"ח מציין את תיקון 40 לחוק הכניסה לישראל, המאפשר למנוע כניסה מכל אדם שקרא לחרם, ביקר את ישראל או פנה לערכאות בינלאומיות נגדה. המשמעות, כפי שמציין הדו"ח, היא חסימת יכולתם של אזרחים פלסטינים בתוך ישראל ושל תושבי השטחים הכבושים לשתף פעולה עם גופים בינלאומיים, כולל גופי פיקוח של האו"ם. לטענת מחברי הדו"ח, חסימה זאת נועדה להגן על המדינה מביקורת לגבי אחריותה לפשעי המלחמה בעזה ובשטחים הכבושים. היא פוגעת בזכות הבסיסית של הפלסטינים להגן על עצמם דרך מוסדות בינלאומיים.

מסלול פלילי נפרד לפלסטינים

בחלק העוסק בזכויות בהליך הפלילי ובבתי הכלא, מציג הדו"ח תמונה מצמררת אפילו יותר. החקיקה החדשה מאפשרת תקופות כליאה ארוכות וניתוק מפגישות עם עורכי דין ומסמיכה את המדינה להחזיק עצורים בתנאים קשים ביותר. בין השאר מציין הדו"ח אלימות פיסית קשה, מניעת שינה, קור, היעדר טיפול רפואי, הטרדות מיניות וניתוק ממי שתייה.

תנאים אלו מכוונים כמעט בלעדית נגד פלסטינים המוחזקים במתקני כליאה בישראל. מדובר במנגנון רחב שמטרתו "ליצור מסלול פלילי נפרד" לפלסטינים, תוך פגיעה בשורה ארוכה של זכויות בסיסיות, ובהבניה של משטר ענישה המבוסס על מוצא אתני כקטגוריה משפטית.

הדו"ח מספק נקודת מבט על תהליך עמוק שקורה בישראל: שימוש בחקיקה כדי לייצר סדר משפטי שבו אזרחים יהודים ופלסטינים כפופים לשני מסלולי חוק שונים. מרכז עדאלה מתאר זאת כ"הידוק הרמטי של משטר העליונות האתנו-לאומית היהודית", בו "מצב החירום הביטחוני" משמש להצדקת פגיעה שיטתית בזכויות אדם ובחוק הבינלאומי.

הדין בישראל אינו רק ביטוי למציאות הפוליטית - הוא גם מייצר אותה. החוקים החדשים אינם תוצר לוואי של המלחמה או של ממשלת הימין. זה חלק חשוב בתהליך שבמסגרתו חותרת המדינה להגדיר מחדש למי יש זכויות וממי הן נשללות. התהליך מציב את הלאום היהודי כעיקרון משפטי עליון מעל עקרונות יסוד של שוויון, חירות והגנה על החיים.

בשלוש השנים האחרונות אנו עדים לתהליך מואץ של פשיזציה בחברה הישראלית. בצד התהליכים החברתיים שהתגברו במיוחד לאחר 7 באוקטובר, אנו עדים להקצנה בחקיקת חוקים גזעניים ומפללים. דו"ח חדש של מרכז עדאלה ריכז מעל ל-30 חוקים שאושרו בין אוקטובר 2023 ליולי 2025 ואשר נועדו "להעמיק ולהדק את משטר האפרטהייד, השליטה והדיכוי כלפי כלל הפלסטינים הנמצאים תחת שליטת המשטר הישראלי מהיום עד הנהר". לטענת מחברי הדו"ח, גל החקיקה אינו רק תגובה למלחמה; זה נדבך נוסף בהטמעת עליונות יהודית בתוך מבנה המדינה והמשפט.

בפתיחת הדו"ח נכתב כי החקיקה החדשה מושתתת על "עקרונות המשטר הישראלי המבוססים על עליונות יהודית בכל השטחים שתחת שליטתו". המחברים מתבססים על חוק יסוד הלאום שקובע כי "לעם היהודי זכות בלעדית ובלתי ניתנת לערעור על כל מרחבי ארץ ישראל". החוקים שנחקקו בתקופה זו אינם סטייה אלא המשך ישיר למגמה שהחלה עם חוק יסוד הלאום. מטרתם היא לעגן מציאות של דין נפרד לפלסטינים וליהודים, בין אם מדובר בפלסטינים אזרחי ישראל או בתושבי מזרח ירושלים הגדה והרצועה.

ביטול מרחב הביטוי הפלסטיני

מרכז עדאלה מתאר כיצד הכנסת השתמשה באופן גובר בדיני המאבק בטרור ככלי להבחנה בין יהודים לפלסטינים, בדגש על יצירת פיקוח פוליטי צמוד על עצם הזכות לדבר, למחות או להביע מחשבה ביקורתית. אחד הביטויים החריפים לכך הוא תיקון 9 לחוק המאבק בטרור, המפליל "צריכה שיטתית ומתמשכת" של חומרי מדיה הקשורים לארגוני טרור במרחב הפרטי של האדם, ללא כל פרסום או קריאה לפעולה. מדובר בהפללה של "דברים שבלב", ולכן כדי ליישם חוק כזה תצטרך המדינה לעקוב אחר אזרחים באמצעות "פעולות ריגול, מעקב וניטור פעילותם במרחב האינטרנטי" - פגיעה ישירה בחופש הדעה והפרטיות.

חוק נוסף שמצוין בדו"ח הוא איסור הכחשת אירועי 7 באוקטובר. החוק מטיל עונש חמור של חמש שנות מאסר על כל מי שיפרסם דברים שהמדינה תפרש כהכחשה או כהזדהות עם אירועי הטבח. בעדאלה מצינים כי החוק אושר על אף שישאל לא פרסמה עד היום שום תחקיר רשמי על האירועים עצמם. המשמעות לטענתם היא יצירת אזור שבו כל דיון, הטלת ספק, או אפילו ניסיון לאמת עובדות, עלולים להיחשב עבירה פלילית, תוך יצירת "אווירה של פחד והשתקה" המונעת כל ויכוח ציבורי אמיתי על האירועים והשלכותיהם. גם מערכת החינוך הוכפפה למשטר דיכוי המחשבה: חוק איסור העסקת עובדי הוראה עקב הזדהות עם טרור, שחוקק בנובמבר 2024, מאפשר לפטר מורים ולשלול רישיונות הוראה על בסיס מידע שמעבירים השב"כ או המשטרה גם ללא כתב אישום. מרכז עדאלה מתאר זאת כצעד המעניק לדרג הפוליטי "סמכויות נרחבות ושיקול דעת בלתי מוגבל" לפגוע במורים ערבים בשל דעות שאינן תואמות את הנרטיב הישראלי הרשמי, תוך רמיסה של חופש אקדמי, חופש פוליטי וזכות התלמידים לשיח חינוכי מלא וביקורתי.

חקיקה פרסונלית

לפי עדאלה, אחד החוקים הקיצוניים ביותר בחומרתו הוא חוק גירוש משפחות מחבלים שחוקק ב-2024. החוק מעניק

אלק יפרמוב (צילום: דף הפייסבוק של יפרמוב)

שוויון - הדרך לנצח את הפשיזם

פרקטיקות האלימות, המעצרים השרירותיים, דיכוי של חופש הביטוי ושל כל זכות אזרח אחרת? ומי הם האנשים האלה שעושים לנו יבוא מיוחד מהגדה לישראל? בן גביר, שמחה רוטמן, בצלאל סמוטריץ'? איפה הם גרים ומה האידיאולוגיה שלהם?

במשך תקופה מסוימת היה דיבור כזה שהמחאה שלנו היא לא פוליטית והיא לא עניין של ימין ושמאל. אבל אני חושב שכמעט שלא נותרו היום אנשים שלא רואים את הקשר: הקשר בין מתנחלים-מחבלים שמרוצצים גולגלות של פלסטינים ולאחרונה גם של יהודים לבין השתוללות של המיליציה של בן גביר; בין אידאולוגיית עליונות הגזע לבין הקמת משטר שמפלה ורודף את כל המיעוטים; ובין הדיקטטורה שם לבין הדיקטטורה פה של רדיפת עיתונאים ומאסר מתנגדים ושל כנופיות פשיסטיות שמשתוללות ברחובות.

אלטרנטיבה אידיאולוגית אמיצה

חברים וחברות, הסיכוי היחיד שלנו לנצח את הפשיסטים הוא להציב אלטרנטיבה אידיאולוגית אמיצה, שבכל ההבטים הפוכה במאה שמונים מעלות מחוזן הבלהות שלהם. מול פשיזם אנו מציבים חירות! מול מלחמה - שלום ופתרון מדיני! מול עליונות יהודית - שוויון לכל! מול גזענות - שותפות פוליטית יהודית-ערבית!

זו האלטרנטיבה שלא חוששת לאבד "ימין רך" ולא מתנחמדת ולא פוזלת לאמצע ומנסה לרצות את כולם או להיות מנומסת. מול פשיסטים - אין נימוסים! חברים, גם אם הנציגים שלנו בכנסת עוד לא הטמיעו את המסר הזה - אני יודע שאתם מסכימים איתי. כי אין כמו מקום טוב יותר מחיפה לדבר בו על שותפות יהודית-ערבית ועל שלום ועל שוויון לכולם. כי זו הדרך היחידה שלנו לנצח את הפשיסטים. ואנחנו ננצח אותם!

אלק יפרמוב

מדבריו בעצרת במרכז חורב, חיפה, 22.11

בווטסאפ רצה ההודעה הבאה: "חודש טוב! סיכום המאבק באויב הערבי בארץ הקודש בחודש חשוון: 48 רכבים שנשרפו, 19 בתים שנשרפו, 21 ערבים שנפצעו, 2 מסגדים שהוצתו" ועוד רשימה ארוכה של קורבנות הטרור המתנחלי. אני רוצה להגיד באופן הכי ברור, למקרה שלמישהו עוד נותר ספק: שורפי הכפרים הפלסטיניים ושורפי המדינה אלה בדיוק אותם אנשים. אלה בדיוק האנשים שבונים לנו דיקטטורה.

אחד מהם הוא הדוגמא הבולטת מכולם. אתם מכירים אותו היטב - מתנחל מההתנחלות הקיצונית קריית ארבע, ממשיך דרכו של הרב כהנא, מעריץ של רוצח ההמונים ברוך גולדשטיין, האיש שהורשע בתמיכה בארגון טרור - השר איתמר בן גביר. לפני שבועיים איתרע מזלי לפגוש את האיש הזה באוניברסיטה העברית בטקס שבו אחותי דינה קיבלה תואר שני ואליו באנו אני ומשפחתי. במקום שהאוניברסיטה העברית תראה לו את הדלת, שזה הדבר המובן מאליו לעשות לתומך אידאולוגיית גזע ולמעריך של רוצח המונים, נאלצנו אנו, האזרחים שישבו בקהל, לעשות את זה. אחותי התחילה לצעוק לעברו, אני הצטרפתי וההמשך ידוע - מעצר אלים, אזיקים, חיפוש בעירום. צעקות שנשמרו במעצר!

שיעור באזרחות

אבל אם משהו חושב שבאתי לדבר פה על עצמי כקורבן הוא ממש טועה. אני באתי לדבר על שיעור האזרחות שאנחנו לומדים מזה. אני מורה לאזרחות בגימנסיה הרצליה וזה מה שהסברתי לתלמידיי לאחר האירוע. הם כמובן הבינו את זה בעצמם כי הם תלמידים ותלמידות חכמים וחכמות: זכויות האדם שלנו נמצאות על הכוונת של משטר מסוכן; המשטרה הפכה מזמן כוח טיפול חמוש במתנגדי משטר; הרשויות האמורות להגן על זכויותינו נופלות זו אחר זו למלצות של הפשיסטים; אנו לא מוגנים והמשטר יכול להפעיל כלפינו אלימות מתי וכמה שבא לו.

אם משהו חושב שאין לזה קשר למה שאנחנו עושים בשטחים הוא טועה טעות מרה. כי איפה בדיוק למדנו את

על תנועת העבודה והביקורת הפוסט-ציונית

1929 הגדיר מאיר יערי את מטרת הציונות: "יצירת חברה סוציאליסטית דו-לאומית בארץ ישראל".

אדוארד ה. קאר שואל "מה היא עובדה היסטורית?" ומשיב: ההיסטוריון הוא הקובע את משמעותם ההיסטורית של האירועים והקשרם. נראה, אפוא, שזו ישועה ליית שהחליטה לכתוב ספר שלם על "השמאל הציוני" על סמך ציטוטים מאיזה כתב עת ישן של ההסתדרות כעדות למהותה הקולוניאלית ההתיישבותית של הציונות. ממש כמו "להוכיח" את תורת הגזע של הנאצים על סמך ציטטות מ"דר שטרמר". הקושי העיקרי בספר הוא, אפוא, היעדר כל התייחסות להיסטוריה של תנועת הפועלים הציונית. לפי מיקומה הגיאוגרפי ורקעה התרבותי והרעיוני, הוקמה תנועה זו בתחילת המאה ה-20 בהשפעתו של התנועה המהפכנית הרוסית וההגות האנרכיסטית הקהילתית של מרטין בובר וגוסטב לנדאואר בגרמניה. קושי נוסף: היעדר הבחנה בין הזרם המרכזי של אחדות העבודה ומפא"י לבין שני ארגוני השמאל המרקסיסטי - "פועלי ציון שמאל" ו"השומר הצעיר". כך גם לגבי הקיבוצים. ישועה ליית, בעקבות גרשון שפיר, מבקרת את "הקיבוץ" כשלעצמו, שוב ללא כל הבחנה בין הקיבוצים של מפא"י ואחדות העבודה לבין הקיבוצים של השומר הצעיר. כך, למשל, גם בארה"ב הוקמו קהילות קואופרטיביות שיתופיות כמחאה נגד החברה "הרשעה" הקיימת וכמפלגת ממנה.

אותם דברים אפשר לומר גם על הקיבוצים של השומר הצעיר שהיה בהם, מלבד "בנין הארץ", גם גרעין של החברה הקומוניסטית העתידית. לעומת זאת, המושבים והקיבוצים של מפא"י ושל "הקיבוץ המאוחד" הוקמו מלכתחילה אך רק כאמצעי לבניינה של החברה הקולוניאלית הציונית.

השינוי שחוללה מלחמת 1948

אכן, מלחמת 1948 שינתה את פני הדברים ושתי מפלגות השמאל שהתאחדו במסגרת מפ"ם השתלבו במסגרות הציוניות של המדינה. אף על פי כן הטענה העיקרית שלי היא שהביקורת הפוסט-ציונית כשלילה פשוטה של התנועה הציונית והמשטר הישראלי חסרה נקודת משען כמקור הראה המאפשר לביקורת להתעלות מעל להוויה הציונית-ישראלית הקיימת. זה עיקר הקושי בפרסומיהם של החוקרים הפוסט-ציונים: הם שופכים את התינוק הציוני-ישראלי עם מי האמבט, כאילו שהאופציה "האנטי ציונית" עוד פתוחה בפנינו.

העניין איננו שלילה בלבד, אלא בד בבד ניסיון לשמר את היסוד הסוציאליסטי הנאור שהיה בתנועה הציונית ועודנו טמון היום בחברה הישראלית. הקושי הפוליטי הוא שבהיעדר פניה מורכבת יותר וידידותית אל החברה הישראלית, ספרה של ישועה-ליית רק משחק לידיו של הימין ומסייע בלי משים להאחדתה והעצמתה של הלאומנות היהודית השלטת. המסקנה היא, שצריך להכיר בחברה הישראלית לא כ"ישות ציונית", אלא כפי שהייתה מראשיתה של התנועה הציונית ועד היום - כתנועה וחברה רבת פנים וניגודים שאפשר לשנותה כך, שלא תהיה ציונית לאומנית וכובשת כפי שהיא. אולי, כפי שסוקרטס הצליח ללמד את העבד שהיה מוכן לעשות את המאמץ הנדרש כדי להיזכר בידיד הגיאומטרי שהוא נושא בנשמתו, כך ניתן ללמד את החברה הישראלית להיזכר ביסוד הסוציאליסטי האוניברסלי שהיה בראשיתה.

אודי אדיב

הפגנה למען 'עבודה עברית' מחוץ לפרדס רפפורט, כפר סבא, 1927 (צילום: ויקיפדיה)

השתתפתי לאחרונה בדיון בספרה של עופרה ישועה ליית "דרך הנער: עיצוב תודעה לציונות נוסח תנועת העבודה", שנערך בקפה יאפא בהשתתפות הסניף היפואי של בל"ד. הטענה העיקרית של הספר היא שאין חדש בהיסטוריה הציונית: "לאומנות קיצונית בישראל בתקופה הנוכחית (2025) מזוהה בד"כ עם גורמי ימין קיצוני, אולם למען האמת היא מבוססת על האידיאולוגיה וההיגיון של תנועת העבודה, המתוארת עד היום, כ'שמאל הציוני בישראל'". זהו היבט משמעותי וחשוב שמעטים שמו לב אליו.

הכוונה היא בעיקר לרעיון של "עבודה עברית" להקמתו של "משק פועלים יהודים" נפרד משוק העבודה הערבי. ההסתדרות והקיבוצים כמשל. עוד היא הסבירה במהלך הדיון שזה היה יחסם של הציונים אל "כל מי שלא אנחנו, כהמשכם של הייחוד והבדלנות היהודית", אלא שהפעם כאדון ולא כעבד.

הפרולטריוזיה של העם היהודי

כסנגור של השמאל הציוני טענתי שקריאה ולימוד שטחיים מספיקים כדי להבין עד כמה מנהיגיה של אחדות העבודה ומפא"י הרחיקו לכת מ"הפלטפורמה" המרקסיסטית המקורית של "פועלי ציון" כפי שהייתה בראשיתה. לפי זו ההתיישבות בפלסטין הייתה שלב אמצעי בלבד בתהליך "הפרולטריוזיה של העם היהודי" והקמת חברה סוציאליסטית יהודית. מעמד הפועלים היהודי שהיה, לפי "הפלטפורמה" של בורוכוב, הנושא של המהפכה הסוציאליסטית, הפך להיות בעיניהם של בן גוריון וכצנלסון הנושא של ההתיישבות הציונית בפלסטין. לעומת זאת, בשביל פועלי ציון שמאל והשומר הצעיר ההגירה וההתיישבות היו רק שלב אמצעי בהקמתו של בסיס תעשייתי הנחוץ ליצירתו של מעמד פועלים שיבצע את המהפכה. כך כתב בורוכוב במכתב לבן צבי: "לא פלשתינה מעניינת אותי, אלא הפרולטריון היהודי". בתזיסים שלו משנת

"אימפריאליזם", גרפיטי ברחובות קראקס (צילום: השבועון "טריבונה פופולר")

תיראו מופתעים: ממשלת נתניהו לימין ארה"ב חשש גובר מפני פלישה לוונצואלה

פרט לארגנטינה ולפרגוואי, השתיים שהפגינו תמיכה קולנית בישראל במהלך מלחמת עזה.

במהלך ביקורו בפרגוואי יצא סער במתקפה חריפה על ונצואלה והפריח את הטענות כי זו "משמשת בסיס לפעילי חיזבאללה". סער אמר את הדברים בנאום שנשא במהלך ישיבה המיוחדת של תמיכה בישראל שהתקיימה בפרלמנט בבירה אסונסיון. "בדרום אמריקה, פושעים בונים בריתות של סמים וטרור עם מדינות הטרור במזרח התיכון. מוקד הרשת הזו היא ונצואלה", אמר. "ונצואלה מערערת את יציבות האזור באמצעות יצירת משבר פליטים. היא משמשת בסיס לפעילים של חיזבאללה", הוסיף.

האמירה החריגה של סער שאין לה בסיס במציאות, גררה תגובה חריפה מפי שר החוץ של ונצואלה, איוון חיל פינטו, שהצהיר: "סער פושע מלחמה החבר בממשלה המבצעת רצח עם". "אנחנו עם עצמאי, עם שנלחם למען הריבונות שלו, שמגן על שוויון, זכויות אדם ומשפט בינלאומי. אתה לעומת זאת מייצג את הברבריות ואת ההפרה השיטתית של הכללים האנושיים הבסיסיים".

בריגדות בינלאומיות כמו בספרד

רבים בשמאל הלטינו-אמריקאי, גם אלה המסתייגים ממדיניותו של מדורו וביניהם המפלגה הקומוניסטית של ונצואלה הסובלת מנחת הזרוע של שלטונו, מתייחסים ברצינות רבה לאיומי ארה"ב. התערבות צבאית אמריקאית, כפי שעשתה המעצמה החזקה בעולם עשרות פעמים במאות ה-19 וה-20, מעוררת רגשות אנטי-אימפריאליסטיים ברחבי אמריקה הלטינית - ממקסיקו בצפון ועד לארגנטינה ולצ'ילה בדרום.

ההתנגדות אינה רק הצהרתית: ברחבי היבשת מוקמות בריגדות בינלאומיות - "כמו אלה שלחמי בספרד במאבקה נגד הפשיזם בשנות ה-30" - המוכנות להצטרף למערכה נגד הפלישה. מפלגות שמאל, ארגוני עובדים ותנועות חברתיות הביעו תמיכה פעילה ברעיון ואף החלו לרשום מתנדבים.

נמרוד עובד

הנשיא דונלד טראמפ איים במפורשות השבוע על חייו של הנשיא ניקולס מדורו ואף הצהיר על כוונתו לפלוש לוונצואלה ולקולומביה. זאת בהמשך לדיווחים לפיהם ממשל טראמפ מקדם בחודשים האחרונים מגוון רחב של תוכניות צבאיות נגד ונצואלה, הכוללות פלישה קרקעית והטלת מצור ימי, כך דווח ב"ניו יורק טיימס". בין האפשרויות שנבחנו - תקיפות ישירות נגד יחידות צבאיות המגנות על הנשיא ניקולס מדורו, השתלטות על שדות הנפט במדינה, ואף מבצע מיוחד ללכידתו או לרציחתו של מדורו.

על פי הדיווחים, הנשיא דונלד טראמפ טרם קיבל החלטה כיצד לפעול, אך יועציו דוחפים לאופציה המהירה ביותר: הדחת מדורו מהשלטון באמצעות התנקשות בחייו.

החשש בממשל הוא שבמקרה של פלישה למדינה ששטחה יותר מ-900 אלף קמ"ר ייהרגו אלפי חיילים אמריקאים או שהפעולה תהפוך "כישלון מביך נוסף". הממשל כבר פרסם אזהרה לחברות התעופה הבינלאומיות לפיה "פעולה צבאית צפויה בקרוב" ועקב כך אחדות מהן הפסיקו לטוס למדינה הלטינו-אמריקאית.

בקרב ונצואלה שטות ספינות מלחמה אמריקאיות, ביניהן - נושאת המטוסים הגדולה בעולם, ועל סיפונה 4,000 נחתים. כן נפתח מחדש בסיס צבאי באי וייקס שבפורטו ריקו, שנסגר לפני כשני עשורים בעקבות מחאות התושבים המקומיים. טראמפ שחי בסרט (לרוב מערבוניים משנות ה-50 וה-60), אף מציע פרס של 50 מיליון דולר עבור "כל מידע שיאפשר את מעצרו של הנשיא ניקולס מדורו".

ללא הפתעה: סער לימין טראמפ

ברחבי אמריקה הלטינית קיים קונצנזוס רחב למדי נגד כל התערבות צבאית של ארה"ב, גם בקרב ממשלות ידידותיות עד מאוד לארה"ב. יוצאות דופן הן ממשלות הימין בארגנטינה ובפרגוואי המעניקות גיבוי מלא וללא הסתייגות לדבריו ולמעשיו של טראמפ. אין זה מקרה אפוא ששר החוץ גדעון סער בחר לבקר בשבוע שעבר בשתי המדינות. כנציג של ממשלת נתניהו הוא אינו רצוי בשום מדינה לטינו-אמריקאית

המהדורה ה-13 של פסטיבל סולידריות לקולנוע

הצער של שר התרבות מיקי זוהר, זכה "הים" בחמישה פרסי אופיר ויהיה הנציג הישראלי לטקס האוסקר. הסרט מספר על חאלד, ילד בן 12 מכפר ליד רמאללה, היוצא לבדו למסע אל הים לאחר שבטיול כיתתי לא אושר לו לעבור את המחסום. במסגרת מחווה מיוחדת לציון 20 שנה למאבק תושבי הכפר בלעין נגד הכיבוש הישראלי, יוקרנו שני סרטים איקוניים: "בלעין חביבתי" (2006) של שי כרמלי פולק ו"חמש מצלמות שבורות" (2012) של עימאד בורנאט וגיא דויד, שהיה מועמד לפרס האוסקר. בין הסרטים הישראליים הבולטים שיוקרנו: "ויני (איפה) ידידה" של ישראלה שאער מעודד, זוכה פרס דיאמונד לבימוי בפסטיבל ירושלים 2025, על פרשת היעלמות ילדי תימן; "רחוב אחד בסילוואן" של ביסאן טיבי על חיי היום-יום בשכונה המזרח-ירושלמית שתחת כיבוש ישראלי; ו"לוחמות" של נורית קידר, המביא את קולן של חיילות שהשתתפו במלחמת ההשמדה בעזה.

יוסי אבו

קוד הנחה לקוראי 'זו הדרך' - SOL25

עֲבוּעַ עֵינֵי / בְּעֵרִיכַת לְרִיסָה מִיֵּלֶר

יְהוֹלֵם שְׁחֹר / לִילַח מַלְכָּה נוֹיִפֶלֶד

לניקולא ז'ל

לְעֵרֶף אֶת רֹאשְׁךָ עִם שְׂבִילַת שְׁחֹרָה
שְׂצֻמָּחָה עַל אֲדָמַת הָיָרֵחַ,
בְּשָׁחִין הַשְּׂכִינָה,
הַמְדַמָּת מְדָמוֹ שֶׁל נֶעֶר גָּבוּר,
שֶׁלֶגֶם תּוֹרָה וְנִתֵּן לָהּ עָרְפוֹ וְחִזּוֹר בּוֹ.

יֵשׁ שְׁהִגִּית מְמֹדָרֵי הַחֶשֶׁף,
יֵשׁ שְׂצֻמָּח מְדַרְדְּרֵי זַעַם,
יֵשׁ שְׁהֶאֱלָמוֹת נִגְנָה בּוֹ, מְדָרָה,
הַכְּתָה צְנוּחוֹת עוֹרְכִים בְּגָבוֹ,
כְּמוֹ הַגֶּשֶׁם, כְּמוֹ טְפוֹת הָאֵוֶר –
יֵשׁ לִלְגֵם מִן הַקְדוּשׁ בְּטָרֵם יַעֲבוּר.

וְלֹא גִדַּע אֵיךְ סִנּוּר,
אֵיךְ גִּדַּל מִהָאֶפֶל,
אֵיךְ דִּגְדָּג רִקְיָעִים,
גִּמְעַ בְּלָגִימוֹת אֶת גִּזִּירַת הַכּוֹכָבִים.

הָזִי, הָזִי, תָּנוּ לִי אוֹתוֹ,
אֲמַשֵּׁחַ יָדִי, אֲמַרְק אֶת פְּנֵי,
אֲצַחֵצַח מִלִּים יְתוּמוֹת וְאֶלְחֵשׁ
בְּקֶטֶן תְּהוֹא,
בְּאֶפֶן הַתְּקוּוּהָ:
לֵךְ לָךְ, כִּי יֵשׁ עוֹלָם זֹרֵחַ,
עַד שִׁנְיַת רִגְלוֹ הַמְּנוּתָה,
עַד שְׂאֲצֻמָּצֵם זְכוּנוֹתָיו לְכָדִי
יְהוֹלֵם שְׁחֹר,

וְאֶפֶה בּוֹ, אֶפֶה חֶזֶק,
וְיִזְעַק אֶת שְׁמוֹ:
נִיקוֹלָא.

המהדורה ה-13 של פסטיבל סולידריות לקולנוע וזכויות אדם תפתח מחר (חמישי) בסנימטק תל-אביב ותימשך עד יום שישי הבא (12.12). תהיה זו חוויה קולנועית מטלטלת ומאירת עיניים הכוללת הקרנות בכורה של סרטים עלילתיים ותיעודיים זוכי פרסים המוקדשים למאבקים למען דמוקרטיה, צדק חברתי, שוויון, חופש הביטוי וחופש העיתונות מישראל ומרחבי העולם.

את הפסטיבל יפתח הסרט הרומני "קונטיננטל 25" של הבמאי ראדו ג'ודה, זוכה פרס התסריט הטוב ביותר בפסטיבל ברלין 2025. הסרט עוקב אחר פקידת הוצאה לפועל בטונסילבניה הנאלצת לפנות חסר בית, ובוחן סוגיות של הזנחה חברתית תחת שמי הקפיטליזם הפראי.

לראשונה בפסטיבל, יממה לפני נעילתו, ביום חמישי 11 בדצמבר, ייערך במסגרתו כנס סולידריות לקולנוע וזכויות אדם, שיעסוק בתפקידם ובשליחותם של הקולנוע, התקשורת והתרבות בזמן מלחמה.

ככנס ישתתפו יוצרי קולנוע, נציגי ארגוני זכויות אדם ואנשי ציבור ואקדמיה, ביניהם: נשיא מועצת העיתונות השופט בדיומוס חנן מלצר, עו"ד דינה זילבר, ח"כ איימן עודה (חד"ש), נשיאת מכון זולת זהבה גלאון והעיתונאים הוותיקים ירון לונדון, עקיבא אלדר וגילי איזיקוביץ.

20 שנה למאבק בבלעין

במסגרת תחרות פנורמה יוצגו שישה סרטים, כולל שלושה ישראליים: "ביי" של טומי לנג, סרט פיוטי ופוליטי על שני שחקנים צעירים העושים חזרה על רומיאו ויוליה בפארק שקט, בעוד המציאות חודרת לעולמם; "הם באו לקחת אותי" של יניב ברמן על מעצר הפעילות שהניחו פליירים בבית הכנסת של יולי אדלשטיין; ו"לוויתן" של אליה שוורץ על המאבק הסביבתי נגד אסדות הגז של תאגיד האנרגיה בתוכנית הישראלית יוקרן "הים" של שי כרמלי פולק שכבר יצא לאקרנים ברחבי הארץ ונוחל הצלחה גדולה. למרבה

ספר חדש: קולות מִיִּשְׂרָאֵל נגד מלחמת ההשמדה

ספר חדש הופיע השבוע בארגנטינה: "מתחת להריסות עזה – מתקיפת החמאס להרס שיטתי – קולות מישראל נגד המלחמה", בעריכת ג'וז'רמו לוי מאוניברסיטת בואנוס איירס. בספר, שראה אור בהוצאה לאור "מראה" (Marea), הראשון בסוגו בעולם, מאמרים שנכתבו במיוחד בחודשים האחרונים לקראת הופעתו: "בתום שנתיים – כמה מחשבות על לפני ואחרי המלחמה", מאת עורך הספר; "קפיטליזם וכיבוש – הכלכלה הפוליטית של מלחמת עזה", אפרים דויד; "תצריף הימין הישראלי: שמרנים, דתיים ופשיסטים", דני פילק; "החולשה של ישראל אינה צבאית אלא פוליטית", לב גרינברג; "אנו מתקרבים לתהום", פדרו גולדפרב; "מחשבות על שדה האמנות בישראל בעקבות 7 באוקטובר והמלחמה בעזה", יעל גילת; ו"בחיים לקחו אותם, בחיים חייבים להשיב אותם", שלמה סלוצקי.

עוד באסופה: "די" מאת רולא דאוד; "התמונות שאינן מאפשרות לעצום עיניים", מיקי קרצמן; "פתרון שתי המדינות כמוצא יחיד", אריה קצוביץ; ו"אני מומחה לג'נוסייד ואני מבחין היטב כאשר הוא מתחולל", מאת עומר ברטוב. מהוצאה נמסר כי הספר יופץ ברחבי אמריקה הלטינית וספרד.

אין חנינה על השמדה

ומפשעיו האינוסופיים של הרוזן: הסחת דעת מפשעי המלחמה המתמשכים, מההפיכה הפשיסטית, מחוק הגיוס, מיוקר המחייה, מסירובו להקים ועדת חקירה ממלכתית, מחיסול התקשורת החופשית. מקומו של נתניהו בכלא על שלל עבירות ופשעים, לא בפוליטיקה.

עם פרסום הגשת בקשת החנינה החלו מחאות שיתעצמו בימים הקרובים ובייחוד במוצ"ש. כמאה מפגינים הגיעו בערב יום הגשת הבקשה לביתו של הנשיא הרצוג בתל אביב והקימו מיצג המתאר את מדינת ישראל כ"רפובליקת בנות". זאת, על רקע האמירה של הרצוג לפיה הוא ישקול את בקשת החנינה של ראש הממשלה בנימין נתניהו "באחריות ובכבוד ראש". המוחים קראו בין היתר: "לא נוותר", "אין חנינה למחריב המדינה", "ישראל תנצח את המושחתים", ושרו "אתה הראש – אתה אשם", "הממשלה עבריינית", "ישראל תהיה דמוקרטיה, היא לא דיקטטורה", "הרסתם את המדינה ואנחנו נתקן" ועוד. אחרי ההפגנה מול ביתו של הרצוג תכננו המוחים לצעוד לכיוון צומת הפיל בעיר אך המשטרה חסמה אותם, פינתה אותם מהכביש והכריזה על ההפגנה כלא-חוקית.

"אין חנינה על מלחמת השמדה", כך הגיבו בחד"ש לבקשת החנינה שהגיש ראש הממשלה בנימין נתניהו לנשיא יצחק הרצוג (1.12). עורכי הדין של נתניהו כתבו בבקשה כי היענוותו "תאפשר את איחוי הקרעים בין חלקי העם השונים, תפתח פתח להורדת עוצמת הלהבות, והכול לשם חיזוק חוסנה הלאומי של המדינה". יצוין כי בבקשתו לא הודה נתניהו באשמה ולא הביע חרטה.

ח"כ איימן עודה (חד"ש) הגיב: "מצופה מכל אדם להבין שהמהלך הזה של נתניהו נועד למטרה אחת: שתדברו על זה ולא על החיים עצמם. לא על ההוצאה להורג בידי פלוגות בן גביר בג'נין, לא על החיסול הממוקד של שני הילדים בעזה, לא על ההפיכה המשטרית, לא על התקציב שייפגע בכל אחד ואחת מכם, לא על האלימות הפוליטית, לא על הטיהור האתני, לא על הפשיעה והרצח הבלתי נסבל בחברה הערבית, ולא על המצב הכלכלי והחברתי שנמצא בשפל חסר תקדים". נתניהו מבקש "דברו על ה'חנינה' המדומינת, אבל אל תדברו על ההפקרה. לא על ההרס ולא על העובדה הפשוטה שנתניהו הוא פושע מלחמה, והוא צריך לעמוד לדין בהאג", הדגיש.

חברו לסיעה, עופר כסיף, הוסיף: "זו לא בקשת חנינה, זו בקשת חגיגה – בקשה לזיכוי שבבסיסה הסחת דעת מכשלי

שותפות השלום ומגמה ירוקה

כנס סביבה תחת אש

יום חמישי, 4.12 | 18:00 | ת"א

מיקום יימסר לנרשמים מראש דרך שותפות השלום

זו הדרך

אירוע 60 שנה לשבועון

השקה חגיגית של גיליון ה-60 ודיון

על תקשורת בזמן מלחמה

יום שישי, 19.12 | 19:00

תיאטרון אלסראיא ביפו, טיילת מפרץ שלמה 10

הגדה השמאלית וזו הדרך

כנס מרקס 2025

מלחמה, קפיטליזם וכיבוש

יום שבת, 20.12 | החל מ-10:00 | אחד העם 70, ת"א

השבוע לפי איתי בנימיני

zoha.org.il

זו הדרך ברשתות החברתיות

וואטסאפ

טוויטר

פייסבוק

אינסטגרם

טלגרם

